

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2026 m. liepos 30 d. Nr. 21RE3-309 (AG3-233/27-2026)
Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Vaidos Jokubauskaitės, Danutės Kulikauskienės (posėdžio pirmininkė) ir Svetlanos Sinkevičienės (pranešėja),

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos mažosios bendrijos „X“ skundą atsakovui Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrui dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėjos mažosios bendrijos „X“ (toliau – ir pareiškėja arba Bendrija) atstovas direktorius N. U. (toliau – pareiškėjos atstovas) 2026 m. birželio 22 d. Komisijai pateiktu skundu „Dėl Lietuvos Respublikos Žemės ūkio Ministro 2025-05-21 atsakymo Nr. 2D-1648“ (toliau – skundas) prašo panaikinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro (toliau – atsakovas arba Ministerija) 2026 m. gegužės 21 d. sprendimą Nr. 2D-1648 „Dėl MB „X“ skundo nagrinėjimo“ (toliau – Sprendimas) ir pripažinti, kad pareiškėja „<...> faktiškai vykdė projekto darbus sąžiningai, pagal nustatytus terminus ir sutartinius įsipareigojimus, o taikyta sankcija yra neproporcinga ir nepagrįsta“. Pareiškėja taip pat prašo įpareigoti Nacionalinę mokėjimo agentūrą prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA arba Agentūra) pratęsti terminus statybos registravimo dokumentų pateikimui, atsižvelgiant į faktines aplinkybes, atliktus darbus ir paramos tikslų pasiekimą.

Skunde nurodoma, kad pareiškėja 2026 m. gegužės 21 d. gavo skundžiamą Sprendimą į pareiškėjos skundą. Pareiškėja su Sprendimu nesutinka. Pareiškėjos atstovo vertinimu, Sprendimas, kuriuo pareiškėja įpareigojama grąžinti visą gautą paramą, yra neproporcingas ir neatitinka teisėtų lūkesčių, teisinio tikrumo bei sąžiningo administravimo principų. Sprendimą dėl visos paramos grąžinimo laiko neproporcingu, neatitinkančiu teisingumo ir protingumo kriterijų bei neatitinkančiu paramos priemonių tikslų. Pareiškėjos atstovas teigia, kad pareiškėjos skundas buvo įvertintas neišsamiai, paviršutiniškai, neanalizuojant aplinkybių, pateiktų argumentų, t. y. nepatikrinus informacijos tiek, kiek to prašoma pareiškėjos Ministerijai pateiktame skunde.

Taip pat nurodoma, kad atsakovas neatsižvelgė į skunde išdėstytas aplinkybes, nesiėmė veiksmų pareiškėjos teiginiais ir pateiktiems įrodymams tinkamai iširti. Pareiškėjos atstovo teigimu, buvo pateikta reikšminga informacija apie galimai neteisingai apskaičiuotą grąžintiną sumą bei kitas svarbias aplinkybes, galinčias turėti įtakos teisingam ginčo išsprendimui. Be to, pareiškėjos atstovas pažymi, kad nebuvo tinkamai apgintos „jauno verslo“ teisės ir teisėti interesai.

Skunde pažymima, kad pareiškėja vykdė projektą pagal skirtą paramą ir įgyvendino didžiąją dalį prisiimtų įsipareigojimų. Pasak atstovo, projekto įgyvendinimo metu susidarė objektyvios aplinkybės, susijusios su projektavimo darbus vykdžiusios MB „Y“ netinkamu sutartinių įsipareigojimų vykdymu.

Nepaisant pareiškėjos aktyvaus bendradarbiavimo su NMA, papildomų paaiškinimų teikimo ir kelių sutarties pakeitimų, NMA pritaikė 100 proc. finansinę korekciją, o atsakovas šį sprendimą paliko galioti.

Pareiškėjos teigimu, ŽŪM išvada, kad pareiškėja neatitinka Sankcijų metodikos (*reikia suprasti – Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikos patvirtinimo“*, toliau – Sankcijų metodika) 10.8 papunktyje nustatytų išimtinių aplinkybių ir kad visos neigiamos pasekmės tenka pareiškėjai, yra nepakankamai motyvuota, neproporcinga bei priimta nevisiškai ištyrus bylos aplinkybes.

Pareiškėja nurodo, kad atsakovas nepagrįstai suabsoliutina pareigą įrodyti, jog projektavimo darbams pasirinktas rangovas buvo patikima susitariančioji šalis. Pareiškėjos vertinimu, teisės aktai ir bendrieji teisės principai nenustato pareigos iš anksto numatyti rangovo nemokumą, sutartinių įsipareigojimų nevykdymą ar bankrotą. Vien aplinkybė, kad rangovas vėliau neįvykdė savo įsipareigojimų, savaime nepatvirtina pareiškėjos kaltės, nesąžiningumo ar nepakankamo rūpestingumo.

Skunde pažymima, kad atsakovo argumentas dėl galimybės teises ginti teisme nėra pakankamas pagrindas atmesti pareiškėjos argumentus administracinėje byloje. Pareiškėja pažymi, kad jau kreipėsi į teismą dėl MB „Y“ netinkamo sutartinių įsipareigojimų vykdymo. Be kita ko, pažymi, kad MB „Y“ atžvilgiu vykdoma bankroto procedūra, todėl susiklosčiusios aplinkybės reikšmingai apsunkina galimybes operatyviai ir visa apimtimi atgauti patirtus nuostolius.

Taip pat teigiama, kad rangovo bankrotas yra nuo pareiškėjos valios nepriklausanti aplinkybė, kurios pareiškėja negalėjo pagrįstai numatyti ar kontroliuoti, todėl visų neigiamų pasekmių perkėlimas vien pareiškėjai prieštarauja teisingumo, proporcingumo ir gero administravimo principams.

Pareiškėjos atstovas pažymi, kad Ministerija nevertino, ar sutartis buvo sudaryta veikiant rūpestingai ir sąžiningai, o apsiribojo išvada, kad nebuvo pateikta rangovo patikimumą pagrindžiančių įrodymų. Kartu nebuvo nurodyta, kokie konkretūs įrodymai turėjo būti pateikti, koku teisiniu pagrindu tokia pareiga kyla ir kokių veiksmų pareiškėja privalėjo imtis.

Pareiškėja taip pat pabrėžia, kad kreipimasis į teismą ir MB „Y“ atžvilgiu vykdoma bankroto procedūra patvirtina jos aktyvius ir sąžiningus veiksmus ginant savo teises bei siekiant sumažinti neigiamas pasekmes, todėl šios aplinkybės negali būti vertinamos jos nenaudai.

Pareiškėja teigia, kad atsakovas nurodo, jog trūksta įrodymų, tačiau nepaaiškina, kokių konkrečiai įrodymų nepakako, kokie pateikti įrodymai buvo vertinti ir kodėl jie pripažinti nepakankamais. Pareiškėjos atstovo nuomone, tai neatitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) reikalavimo priimti motyvuotą sprendimą.

Pareiškėjos atstovas taip pat nesutinka su Sprendimo išvada, kad NMA du kartus buvo pateikti tikrovės neatitinkantys duomenys. Jo vertinimu, ši išvada nėra pakankamai motyvuota ir nepagrįsta individualiu aplinkybių vertinimu. Pareiškėjos atstovas pažymi, kad nėra duomenų, patvirtinančių pareiškėjos nesąžiningumą ar tyčią pateikti neteisingą informaciją. Be to, buvo nustatyta, kad statybos darbai buvo vykdomi, o statybinės medžiagos sumontuotos, todėl galėjo būti tik skirtingai vertinama faktinė darbų būklė. Pareiškėjos atstovo nuomone, abejonės dėl asmens sąžiningumo turi būti grindžiamos aiškiais ir neginčijamais įrodymais, kurių šiuo atveju nėra.

Pareiškėjos atstovas teigia, kad atsakovas neindividualizavo jo veiksmų ir nenustatė tyčios, siekio gauti neteisėtą naudą, sukčiavimo požymių, nuslėptų faktų ar realiai padarytos žalos.

Pareiškėjos atstovo nuomone, bendradarbiavimas su Agentūra, papildomų paaiškinimų teikimas ir aktyvus dalyvavimas įgyvendinant projektą patvirtina sąžiningą elgesį, todėl formalūs duomenų netikslumai negali būti automatiškai laikomi šurkščiu pažeidimu.

Pareiškėjos atstovas taip pat nurodo, kad atsakovas apsiribojo Sankcijų metodikos nuostatų citavimu, tačiau nepaaiškino pažeidimo reikšmingumo, masto, trukmės, sukeltų pasekmių ir priežasčių, dėl kurių buvo pritaikyta griežčiausia – 100 proc. – finansinė korekcija.

Pareiškėjos atstovo vertinimu, nebuvo tinkamai įvertintos visos reikšmingos aplinkybės, įskaitant pareiškėjos sąžiningumą, bendradarbiavimą su Agentūra, trečiųjų asmenų veiksmų sukeltas kliūtis, pastangas šalinti neigiamas pasekmes bei galimybę taikyti švelnesnes sankcijas.

Pareiškėjos atstovas pažymi, kad vien teisės aktuose numatyta galimybė taikyti 100 proc. finansinę korekciją nesudaro pagrindo ją taikyti automatiškai. Sprendime nebuvo įvertintos alternatyvios sankcijos ir nepateikta argumentų, kodėl švelnesnės priemonės negalėjo būti taikomos. Todėl, pareiškėjos atstovo nuomone, Sprendimas neatitinka VAI įtvirtintų proporcingumo, objektyvumo, išsamumo ir gero administravimo principų, o 100 proc. finansinė korekcija yra nepakankamai motyvuota ir neproporcinga.

Skunde pareiškėjos atstovas teigia, kad atsakovas netinkamai taikė principą „*ex injuria jus non oritur*“ (liet. „iš neteisės negali atsirasti teisė“), nes buvo neįvertintas pažeidimo pobūdis, faktinės aplinkybės, pareiškėjos kaltė ir sankcijos proporcingumas.

Pareiškėjos atstovo nuomone, Sprendimo išvada dėl Agentūros sprendimo teisėtumo yra deklaratyvi ir neatsako į skunde pateiktus argumentus dėl nuo pareiškėjos valios nepriklausiusių kliūčių, MB „Y“ veiksmų, bendradarbiavimo su NMA bei sankcijos neproporcingumo.

Taip pat nurodoma, kad atsakovas apsiribojo teisės aktų ir teismų praktikos citavimu, tačiau nepaaiškino, kaip šios nuostatos pritaikytos konkrečiu atveju, kodėl pareiškėjos argumentai atmesti ir kodėl nebuvo svarstytos švelnesnės priemonės.

Pareiškėjos atstovas taip pat teigia, kad Ministerijos argumentas dėl atitikties Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktikai yra nepakankamas, nes nenurodyta, kokios konkrečios teismų išvados buvo taikytos nagrinėjamu atveju. Pareiškėjos atstovo nuomone, vien nuoroda į teismų praktiką negali pakeisti individualaus bylos aplinkybių vertinimo.

Taip pat teigiama, kad atsakovas neįrodė, jog buvo atliktas visapusiškas ir individualus pareiškėjos situacijos vertinimas, o pateikti argumentai iš esmės pakartoja NMA poziciją. Pareiškėjos atstovo vertinimu, Sprendimas yra nepakankamai motyvuotas, priimtas neviseiškai ištyrus faktines aplinkybes ir neatitinka VAI reikalavimų.

Pareiškėjos atstovas pažymi, kad Ministerija formaliai citavo teisės aktus, tačiau neatsakė į esminius skundo argumentus, todėl buvo pažeisti išsamumo, objektyvumo, proporcingumo ir gero administravimo principai.

Atsakovė atsiliepiamu nesutinka su pareiškėjos skundu ir prašo jį atmesti.

Atsiliepime atsakovė pateikia faktines ginčo aplinkybes. Nurodo, kad 2024 m. liepos 19 d. su pareiškėja buvo pasirašyta paramos sutartis Nr. [duomenys neskelbtini] (toliau – ir Sutartis), pagal kurią jai buvo skirta parama vietos projektui įgyvendinti. Vėliau, 2025 m. liepos 1 d., pasirašytas susitarimas Nr. 4, kuriuo galutinio mokėjimo prašymo pateikimo terminas nustatytas iki 2025 m. liepos 31 d. Projekto įgyvendinimo metu pareiškėjai buvo išmokėta 2024 m. rugsėjo 6 d. – 19 131,00 Eur avanso suma; 2024 m. gruodžio 19 d. – 1 750,00 Eur už verslo plano parengimo (konsultavimo) išlaidas; 2025 m. gegužės 19 d. – 14 153,63 Eur už deklaruotas daugiasluoksnes stogo plokštes. Iš viso pareiškėjai buvo išmokėta 35 034,63 Eur paramos. Mokėjimo prašymai buvo įvertinti vadovaujantis Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. 3D-544 „Dėl Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – VP administravimo taisyklės) ir Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Administravimo taisyklės).

2025 m. liepos 31 d. pareiškėja pateikė galutinį mokėjimo prašymą Nr. 42VS-PV-24-1-05231-MP004, kuriame deklaravo statybinių medžiagų įsigijimą ir prašė išmokėti 22 358 Eur paramos sumą.

Vertindama galutinį mokėjimo prašymą Agentūra nustatė trūkumų ir 2025 m. rugpjūčio 14 d. kreipėsi į pareiškėją, prašydama pateikti papildomus dokumentus, įskaitant statybos užbaigimo

dokumentus, pastato registravimo Nekilnojamojo turto registre duomenis, draudimo dokumentus bei vietos projekto ekspertizės aktą.

2025 m. rugsėjo 5 d. pareiškėja paaiškino, kad projektas nebuvo užbaigtas dėl MB „Y“ netinkamai vykdytų projektavimo darbų. Pareiškėja nurodė, kad dėl šios priežasties laiku nebuvo parengtas projektas ir gautas statybos leidimas, todėl užsitęsė statybos darbai. Taip pat buvo pateikta informacija, kad dėl MB „Y“ sutartinių įsipareigojimų nevykdymo buvo kreiptasi į teismą, o Panevėžio apylinkės teismas 2024 m. spalio 8 d. civilinėje byloje Nr. eL2-12609-1056/2024 iš MB „Y“ priteisė 3 500 Eur skolą ir bylinėjimosi išlaidas.

Kartu buvo pateiktas UAB „YY“ 2025 m. rugpjūčio 28 d. pakartotinis bendrosios ekspertizės aktas Nr. 69-01-25, kuriame konstatuota, kad statinio projektas neatitinka dalies teisės aktų ir techninių reikalavimų, todėl gali būti tvirtinamas tik pašalinus ekspertų nurodytus trūkumus.

2025 m. rugsėjo 11 d. NMA atliko patikrą vietoje. Jos metu nustatyta, kad pastatas nėra užbaigtas, o dalis galutiniam mokėjimo prašyme deklaruotų statybinių medžiagų nėra sumontuota. Patikros metu aptikti ir užfiksuoti nepanaudotų sijų bei vamzdžių likučiai. Pareiškėja paaiškino, kad pastatytas tik angaro karkasas ir stogas, o likusios medžiagos bus panaudotos vėlesniuose statybos etapuose.

Vadovaudamasi Administravimo taisyklių 123 ir 192 punktais, Agentūra suteikė terminą nustatytiems neatitikimams pašalinti, kuris vėliau buvo pratęstas iki 2025 m. spalio 10 d. Pareiškėja informavo, kad visos projekto lėšomis įsigytos statybinės medžiagos jau sumontuotos.

Pakartotinės patikros metu, atliktos 2025 m. spalio 16 d., nustatyta, kad deklaruotos statybinės medžiagos iš tiesų sumontuotos, tačiau pats pastatas vis dar nėra užbaigtas statyti. Papildomai Agentūra nustatė, kad naujas pastatas nėra įregistruotas Nekilnojamojo turto registre; nepateiktas statybos užbaigimo aktas; nepateiktas pastato draudimo polisas; nepateikta vietos projekto ekspertizė su teigiama išvada.

Dėl minėtų trūkumų NMA 2025 m. spalio 24 d. pateikė papildomą paklausimą. Atsakydama 2025 m. spalio 28 d., pareiškėja nurodė negalinti pateikti prašomų dokumentų ir dar kartą paaiškino, kad statybos procesas užsitęsė dėl MB „Y“ veiksmų. Pareiškėja prašė suteikti papildomą terminą iki 2026 m. birželio 30 d. statybos registravimo procedūroms užbaigti.

Agentūra pažymėjo, kad pagal Administravimo taisyklių 192 punktą toks terminas negali būti suteikiamas. Taip pat nustatyta, kad statyba vykdoma neturint tinkamai patvirtinto techninio projekto, nes UAB „YY“ ekspertizės išvada buvo neigiama. Kaip nurodo atsakovė, nors vėliau buvo pateikta nauja ekspertizė, joje teigiama išvada pateikta tik daliai projekto sprendinių, o elektrotechninės, žaibosaugos bei vandentiekio ir nuotekų dalys apskritai nebuvo įvertintos dėl neištaisytų trūkumų.

2025 m. spalio 28 d. vietos veiklos grupė (toliau – VVG) galutinę vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą įvertino neigiamai ir konstatavo, kad nepasiektas pagrindinis projekto tikslas – pastatyti angarą verslo materialinei bazei plėtoti.

Atsiliepime teigiama, kad Agentūra taip pat vertino pareiškėjos argumentus dėl MB „Y“ netinkamai vykdytų įsipareigojimų kaip galimų išimtinių aplinkybių pagal Sankcijų metodikos 10.8 papunktį. Tačiau, Agentūros vertinimu, nebuvo pateikta įrodymų, kad pasirenkant MB „Y“ ši buvo patikimas rangovas, todėl išimtinės aplinkybės nebuvo pripažintos. Be to, Agentūra konstatavo, kad pareiškėja neinformavo nei Agentūros, nei VVG apie išimtinių aplinkybių atsiradimą Sankcijų metodikos 9 punkte nustatyta tvarka.

Atsižvelgusi į tai, kad nebuvo pasiektas pagrindinis vietos projekto tikslas, nebuvo užbaigtas pastatas, nepateikti privalomi statybos ir registravimo dokumentai bei nenustatytos aplinkybės, leidžiančios netaikyti sankcijų, Agentūra, vadovaudamasi VP administravimo taisyklių 179 ir 188 punktais, Administravimo taisyklių 188, 189 punktų ir 243.2, 243.3, 243.4 bei 243.12 papunkčių nuostatomis, Sankcijų metodikos 4 ir 5 punktais bei 1 priedo lentelės 16 punktu, priėmė sprendimą taikyti 100 proc. paramos susigrąžinimo sankciją. Atitinkamai pareiškėjai buvo nustatyta pareiga grąžinti visą išmokėtą 35 034,63 Eur paramos sumą, neišmokėti 3 227,00 Eur pagal galutinį mokėjimo prašymą ir nutraukti paramos sutartį.

Atsakovas pažymi, kad nurodytos aplinkybės buvo išdėstytos Agentūros 2025 m. gruodžio 2 d. sprendime Nr. SKP-414 „Dėl MB „X“ susidariusios skolos grąžinimo ir paramos sutarties nutraukimo“ (toliau – Agentūros sprendimas).

Nurodoma, kad pareiškėja Agentūros sprendimą apskundė Agentūros direktoriui, vėliau – ŽŪM. ŽŪM sprendimu Nr. 2D-1122 pripažino, kad Agentūra teisės aktus pritaikė tinkamai ir sprendimas atitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo reikalavimus.

Pasisakydama dėl pareiškėjos skundo Komisijai argumentų, atsakovas pažymi, kad išnagrinėjusi pareiškėjos skundo Komisijai argumentus, pakartotinai įvertino bylos medžiagą ir taikytinus teisės aktus bei nenustatė pagrindo panaikinti ar pakeisti Agentūros sprendimą ir ŽŪM sprendimą.

Atsakovas nurodo, kad nors pareiškėja projekto neįgyvendinimą sieja su MB „Y“ netinkamu sutartinių įsipareigojimų vykdymu ir vėliau pradėtu bankroto procesu, atsakomybė už projekto įgyvendinimą, rezultatų pasiekimą ir sutartinių įsipareigojimų vykdymą tenka pačiai paramos gavėjai. Rangovų ar kitų trečiųjų asmenų pasitelkimas šios atsakomybės nepanaikina. Atsakovo vertinimu, rangovo įsipareigojimų nevykdymas galėjo sukelti pareiškėjai nepatogumų ir nuostolių, tačiau savaime nelaikytinas nenugalima jėga ar išimtinė aplinkybė. Pažymėta, kad pareiškėja turėjo vertinti pasirinktų kontrahentų patikimumą, valdyti projekto rizikas ir laiku informuoti Agentūrą apie iškilusias kliūtis.

Atsakovas konstatavo, kad projekto pabaigoje nebuvo pasiekti visi paraiškoje ir Sutartyje numatyti rezultatai, nebuvo pateikti visi privalomi dokumentai, o patikrų metu nustatyta, kad projekto objektas nebuvo užbaigtas ir dalis įsipareigojimų neįvykdyta per nustatytus terminus. Taip pat pažymėta, kad sankcija taikyta ne vien dėl formalių pažeidimų, bet įvertinus projekto tikslų nepasiekimą, pažeidimų pobūdį, mastą ir reikšmingumą. Ministerijos nuomone, pareiškėjos nurodytos aplinkybės nepanaikina ir iš esmės nesumažina jos atsakomybės pagal Sutartį ir taikytinus teisės aktus. Ministerija nesutinka ir su argumentais dėl proporcingumo principo pažeidimo, nurodydama, kad sankcija buvo taikyta vadovaujantis Sankcijų metodikos ir kitų teisės aktų nuostatomis, įvertinus pažeidimų pasekmes projekto įgyvendinimui ir paramos lėšų panaudojimui.

Atsižvelgdamas į tai, atsakovas daro išvadą, kad Agentūros sprendimas priimtas laikantis teisės aktų reikalavimų, tinkamai įvertinus reikšmingas faktines aplinkybes ir pritaikius teisės normas, todėl pareiškėjos skundas buvo atmestas.

Dėl pareiškėjos argumento, kad Sprendimas yra nepakankamai motyvuotas ir neatitinka VAI reikalavimų, atsakovas nurodė, kad Sprendime buvo aptartos nustatytos faktinės aplinkybės, taikytos teisės normos, projekto įgyvendinimo eiga, pažeidimai bei sankcijos taikymo pagrindai.

Atsakovo nuomone, vien aplinkybė, kad pareiškėja nesutinka su padarytomis išvadomis, nereiškia, jog Sprendimas yra nemotyvuotas. Pažymėta, kad pagal VAI 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktus administraciniame sprendime turi būti nurodytas jo teisinis ir faktinis pagrindas bei kitos reikšmingos aplinkybės, o šie reikalavimai nagrinėjamu atveju buvo įvykdyti. Atsakovas taip pat remiasi LVAT praktika, pagal kurią administraciniame sprendime turi būti nurodyti pagrindiniai faktai, argumentai, įrodymai ir teisinis sprendimo pagrindas.

Atsakovas akcentuoja, kad atsakomybė už projekto įgyvendinimą, rezultatų pasiekimą ir įsipareigojimų vykdymą tenka paramos gavėjui. Todėl MB „Y“ netinkamas sutartinių įsipareigojimų vykdymas ar bankrotas nepanaikina pareiškėjos atsakomybės už projekto neįgyvendinimą. Pareiškėjos kreipimasis į teismą ar dalyvavimas bankroto procese nekeičia aplinkybės, kad projekto rezultatai nebuvo pasiekti nustatytais terminais.

Atsakovas taip pat pažymi, kad išimtinės aplinkybės pagal Sankcijų metodikos 10.8 papunktį gali būti pripažįstamos tik tuo atveju, jeigu paramos gavėjas įrodo, kad rangovo bankrotas ar įsipareigojimų nevykdymas objektyviai lėmė įsipareigojimų neįvykdymą ir kad pasirenkant rangovą jis buvo patikimas kontrahentas.

Atsakovo vertinimu, pareiškėja nepateikė pakankamų įrodymų, jog MB „Y“ pasirinkimo metu buvo patikimas rangovas. Taip pat pabrėžiama, kad pareiga informuoti NMA apie išimtinės aplinkybes ir jas pagrįsti tenka pačiam paramos gavėjui.

Atsakovas nurodo, kad kontrahento nemokumas ar bankrotas laikomas įprasta komercinės veiklos rizika, kurią prisiima pats paramos gavėjas, todėl savaime negali būti laikomas nei išimtinė aplinkybė, nei *force majeure*. Taip pat pažymima, kad pareiškėjos argumentai dėl rūpestingo ir sąžiningo elgesio yra deklaratyvūs, nes pareigos ir reikalavimai buvo nustatyti Sutartyje bei paramos administravimą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Atsakovo nuomone, būtent pareiškėja turėjo pareigą pateikti įrodymus, pagrindžiančius išimtinių aplinkybių egzistavimą ir jų poveikį projekto įgyvendinimui.

Atsakovas nurodo, kad MB „Y“ sutartinių įsipareigojimų nevykdymas savaime negali būti laikomas išimtinė aplinkybė ar *force majeure*. Atsakovo vertinimu, išimtys taikomos tik tais atvejais, kai nustatomos nuo paramos gavėjo valios nepriklausančios, objektyviai neišvengiamos ir tinkamai įrodytos aplinkybės. Pažymima, kad pareiškėja laiku neinformavo Agentūros apie susidariusias kliūtis, nepateikė visų reikalingų įrodymų ir neįrodė, jog buvo visos sąlygos taikyti Sankcijų metodikoje numatytas išimtis.

Atsakovas taip pat nesutinka su pareiškėjos argumentais, kad skundas buvo išnagrinėtas neišsamiai, neindividualizuojant jos veiksmų ir nevertinant tyčios ar siekio gauti neteisėtą naudą. Nurodoma, kad paramos administravimo santykiuose pareiškėja turėjo pareigą veikti rūpestingai, apdairiai ir atsakingai, siekdama užtikrinti projekto įgyvendinimą bei nustatytų tikslų pasiekimą.

Atsakovo teigimu, Sprendime buvo įvertinti visi pareiškėjos pateikti paaiškinimai ir konstatuota, kad jie nepatvirtina *force majeure* ar išimtinių aplinkybių buvimo. Todėl nebuvo nustatyta pagrindo pripažinti, kad Agentūros sprendimas ar ŽŪM sprendimas Nr. 2D-1122 neatitinka teisės aktų reikalavimų. Vien tai, kad priimtose išvados neatitiko pareiškėjos lūkesčių, savaime nereiškia, jog Agentūra, ŽŪM ar atsakovas pažeidė savo pareigas.

Atsakovas, pasisakydama dėl taikytos 100 proc. finansinės korekcijos, pažymi, kad proporcingumo principas nereiškia pareigos visais atvejais taikyti švelniausią sankciją. Teigia, kad Agentūra sankciją taikė ne formaliai, bet įvertinusi projekto įgyvendinimo rezultatus, nustatytų pažeidimų pobūdį, mastą, reikšmingumą bei poveikį paramos tikslų pasiekimui.

Pasak atsakovo, skundo medžiaga patvirtina, kad projekto pabaigoje nebuvo užbaigtas statinys, nebuvo pateikti visi privalomieji dokumentai, nebuvo pasiekti visi Sutartyje numatyti rezultatai. Atsakovo manymu, esant tokioms aplinkybėms Agentūra turėjo pagrindą konstatuoti esminį projekto įgyvendinimo pažeidimą ir taikyti Sankcijų metodikoje numatytas sankcijas.

Atsakovas, vertindamas pareiškėjos argumentus dėl sankcijos proporcingumo, nurodė, kad iš ŽŪM sprendimo Nr. 2D-1122 matyti, jog Agentūra detalai išanalizavo Sutartimi prisiimtus įsipareigojimus, pasiektus rodiklius ir taikė VP administravimo taisykles, Administravimo taisykles ir Sankcijų metodiką, o tai, kad pritaikyta 100 procentų finansinė korekcija, savaime nereiškia, kad sankcija yra neproporcinga. Atsakovas iš pateiktų dokumentų turinio nustatė, kad sankcijos buvo taikomos vertinant atotrūkį tarp pasiekto ir įsipareigoto rezultato, kuris atskirai yra pagrindas susigrąžinti visą paramą, todėl nėra pagrindo teigti, kad nebuvo atliktas individualus vertinimas. ŽŪM ministro vertinimu, pateiktu Sprendime, pritaikyta sankcija proporcinga.

Atsakovas mano, kad pareiškėja savaip interpretuoja nustatytas faktines aplinkybes ir jų teisinį vertinimą (kad pažeidimai buvo nustatyti formaliai, kad nebuvo individualaus vertinimo, kad atsakovas turėjo nurodyti, kokius įrodymus pateikti ir pan.), Sprendimo ir Agentūros sprendimo nedaro neteisėtu ir nereiškia, jog pareiškėjai paskirta sankcija yra neproporcinga.

Atsakovas primena, kad sankcijos diferencijuojamos atsižvelgus į pažeidimo sunkumą, padarymo laiką ir vadovaujantis Sankcijų metodika, kiekvienu konkrečiu nustatyto pažeidimo atveju taikoma konkreti sankcija, todėl, anot atsakovės, tai dar kartą paneigia pareiškėjos teiginius dėl sankcijos neproporcingumo.

Atsakovas taip pat pažymi, kad aplinkybė, jog buvo atlikta dalis darbų ar sukurtos darbo vietos, savaime nepaneigia nustatytų pažeidimų. Nurodo, kad paramos skyrimo tikslas buvo ne atskirų veiksmų atlikimas, bet projekto įgyvendinimas visa apimtimi bei Sutartyje numatytų rezultatų pasiekimas, todėl dalinis įsipareigojimų vykdymas nesudaro savarankiško pagrindo atsisakyti taikyti sankcijas, kai nustatomi esminiai projekto rezultatų nepasiekimo faktai.

Atsiliepime atkreipiamas dėmesys, kad nuorodos į teismų praktiką bei konkrečius teisės aktus, kuriais vadovautasi, pateiktos tiek Agentūros sprendime, tiek ŽŪM sprendime Nr. 2D-1122. Kadangi, atsakovo nuomone, nurodyti sprendimai nenaikintini, nes priimti vadovaujantis paramos administravimą ir viešąjį administravimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais, pakartotinai Sprendime kai kurios nuorodos į teismų praktiką ar teisės aktus nebuvo teikiamos.

Atsakovas taip pat teigia, jog pareiškėjos teiginiai, kad Sprendime netinkamai taikomas *ex injuria jus non oritur* principas, yra pareiškėjos individuali iš konteksto išimta interpretacija, kadangi Sprendime akcentuojama, kad „teiginys, kad „galutinio prašymo pateikimas savaime negali būti laikomas klaidinančiu veiksmu. Tai įprasta projekto administracinė procedūra“ nepaneigia faktinės aplinkybės, kad pareiškėja du kartus Agentūrai teikė tikrovės neatitinkančius duomenis. Šio fakto savo 2026 m. balandžio 30 d. skunde atsakovui neneigia ir pati pareiškėja, todėl nesuprantama, kodėl, atsakovas, ŽŪM ar Agentūra tikrovės neatitinkančią informaciją, t. y. neteisėtą veiksmą, turėtų traktuoti kaip teisėtą, nes teismų praktikoje yra aiškiai apibrėžta, kad iš neteisės negali atsirasti teisė, t. y. iš pareiškėjos neteisėtų veiksmų, šiuo atveju iš tikrovės neatitinkančios informacijos teikimo, negali kilti teisėti padariniai pagal principą *ex injuria jus non oritur*“.

Atsakovo teigimu, pareiškėjos teiginys, kad atsakovas „tik formaliai pacitavo teisės aktus, tačiau neatsakė į esminius Pareiškėjos argumentus. Toks formalus teisės normų taikymas neatitinka išsamumo principo, objektyvumo principo, proporcingumo principo, gero administravimo principo“ yra niekuo nepagrįstas, nes atsakovas priimdamas Sprendimą, vadovavosi teisės aktais, reglamentuojančiais paramos skyrimą ir administravimą, Agentūros sprendime išdėstytais faktinėmis aplinkybėmis bei pateiktais dokumentais, ŽŪM sprendime Nr. 2D-1122 nurodytais aplinkybėmis ir priėmė teisės aktus atitinkantį Sprendimą, o tai, kad šis Sprendimas neatitinka pareiškėjos lūkesčių, jis netampa neteisėtu ar / ir nepagrįstu.

Skundas atmestinas.

Byloje ginčas kilo Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos ministro 2026 m. gegužės 21 d. sprendimo Nr. 2D-1648, kuriuo buvo atmestas pareiškėjos skundas ir paliktas galioti Agentūros 2025 m. gruodžio 2 d. sprendimas Nr. SKP-414 „Dėl MB „X“ susidariusios skolos grąžinimo ir paramos sutarties nutraukimo“, teisėtumo.

2024 m. liepos 19 d. NMA prie ŽŪM su MB „X“ sudarė paramos Sutartį. 2025 m. liepos 1 d. susitarimu Nr. 4 galutinio mokėjimo prašymo pateikimo terminas nustatytas iki 2025 m. liepos 31 d. Pareiškėjai buvo išmokėta iš viso išmokėta 35 034,63 Eur paramos.

2025 m. liepos 31 d. pareiškėja pateikė galutinį mokėjimo prašymą Nr. 42VS-PV-24-1-05231-MP004, kuriame deklaravo statybines medžiagas ir prašė išmokėti 22 358 Eur paramą.

Vertinant mokėjimo prašymą Agentūra nustatė trūkumų ir 2025 m. rugpjūčio 14 d. paprašė pateikti statybos užbaigimo dokumentus, pastato registravimo, draudimo ir ekspertizės dokumentus.

2025 m. rugsėjo 5 d. pareiškėja atsakyme Agentūrai paaiškino, kad projekto įgyvendinimas vėlavo dėl MB „Y“ netinkamai vykdytų projektavimo darbų (toliau – Pranešimas). Nurodė, kad Panevėžio apylinkės teismas 2024 m. spalio 8 d. civilinėje byloje Nr. eL2-12609-1056/2024 priimtu teismo įsakymu (toliau – Teismo įsakymas) iš MB „Y“ pareiškėjos naudai priteisė 3 500 Eur skolą ir bylinėjimosi išlaidas.

2025 m. rugsėjo 11 d. NMA atliktos patikros vietoje metu nustatyta, kad pastatas nėra visiškai pastatytas, o dalis deklaruotų statybinių medžiagų nėra sumontuota. Pareiškėja paaiškino, kad pastatytas tik karkasas ir stogas, o likusios medžiagos bus panaudotos vėlesniuose statybos etapuose.

Agentūra suteikė terminą nustatytiems neatitikimams pašalinti ir 2025 m. spalio 3 d. raštu Nr. BRK-16641 „Dėl patikros metu nustatytų neatitikimų ištaisymo“ pareiškėją įpareigojo iki 2025 m. spalio 10 d. pateikti duomenis, kad visos įsigytos statybinės medžiagos yra sumontuotos.

2025 m. spalio 16 d. pakartotinės NMA patikros metu nustatyta, kad statybinės medžiagos sumontuotos, tačiau pastatas vis dar nėra baigtas statyti.

Agentūra konstatavo, kad statyba vykdoma neturint tinkamai patvirtinto projekto, nes UAB „YY“ ekspertizės išvada buvo neigiama. Vėliau pateikta ekspertizė leido tvirtinti tik dalį projekto sprendinių, o elektrotechninės, žaibosaugos bei vandentiekio ir nuotekų dalys liko neįvertintos.

2025 m. spalio 28 d. VVG galutinę vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą įvertino neigiamai ir nustatė, kad nepasiektas pagrindinis projekto tikslas – pastatyti anгарą verslo materialinės bazės plėtrai.

Agentūra taip pat nustatė, kad pareiškėja nei VVG, nei Agentūros neinformavo apie išimtinės aplinkybes Sankcijų metodikos 9 punkte nustatyta tvarka. Be to, nebuvo pateikta įrodymų, jog MB „Y“ pasirinkimo metu buvo patikimas rangovas, todėl Sankcijų metodikos 10.8 papunktyje numatytos išimtinės aplinkybės nepripažintos.

Atsižvelgusi į tai, kad nebuvo pasiektas pagrindinis projekto tikslas, nebuvo užbaigtas pastatas ir nepateikti privalomi dokumentai, Agentūra 2025 m. gruodžio 2 d. sprendimu Nr. SKP-414 „Dėl MB „X“ susidariusios skolos grąžinimo ir paramos sutarties nutraukimo“ pritaikė 100 proc. paramos susigrąžinimo sankciją, t. y. pareikalavo grąžinti 35 034,63 Eur, neišmokėjo 3 227,00 Eur pagal galutinį mokėjimo prašymą ir nutraukė Sutartį.

Pareiškėja Agentūros sprendimą apskundė Agentūros direktoriui, vėliau – ŽŪM. ŽŪM sprendimu Nr. 2D-1122 pripažino, kad Agentūra teisės aktus pritaikė tinkamai ir sprendimas atitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo reikalavimus. Nesutikdama su šiuo sprendimu, pareiškėja 2026 m. balandžio 30 d. kreipėsi į atsakovą. Gavusi ginčijamą Sprendimą, pareiškėja jį apskundė Komisijai.

Ministerija, išnagrinėjusi pareiškėjos 2026 m. balandžio 30 d. skunde pateiktus argumentus, konstatavo, kad pareiškėja neginčija esminių faktinių aplinkybių, jog projektas nebuvo įgyvendintas iki Sutartyje nustatyto termino ir nebuvo pasiekti projekte numatyti tikslai. Ministerijos vertinimu, pareiškėja, teikdama paraišką ir pasirašydama Sutartį, buvo susipažinusi su paramos teikimo sąlygomis, teisės aktuose nustatytais reikalavimais bei terminais ir prisiėmė pareigą jų laikytis.

Ministerija pažymėjo, kad teisės aktai aiškiai nustato, kada statinys laikomas užbaigtu ir kokie dokumentai tai patvirtina, todėl pareiškėjos ketinimai ateityje užbaigti statybas ar jos vertinimas dėl projekto pažangos negali būti laikomi pakankamais projekto įgyvendinimo įrodymais. Ministerija taip pat atkreipė dėmesį, kad Agentūra suteikė pareiškėjai papildomą terminą nustatytiems trūkumams pašalinti, tačiau net ir po termino pratęsimo nebuvo pateikti statybos užbaigimą patvirtinantys dokumentai, pastato draudimo polisas bei teigiama projekto ekspertizės išvada.

Vertindama pareiškėjos argumentus dėl rangovo MB „Y“ veiksmų, ministerija nurodė, kad pareiškėja laiku neinformavo Agentūros ir VVG apie projekto įgyvendinimą galinčias paveikti aplinkybes, nors tokia pareiga yra aiškiai numatyta Sankcijų metodikos 9 punkte. Be to, pareiškėja nepateikė įrodymų, jog rangovo pasirinkimo metu jis buvo patikimas kontrahentas, todėl nebuvo pagrindo taikyti Sankcijų metodikos 10.8 papunktyje įtvirtintos išimties. Ministerijos vertinimu, Agentūra nėra pareiškėjos ir rangovo civilinių teisinių santykių dalyvė, todėl neigiamos pasekmės, kilusios dėl rangovo sutartinių įsipareigojimų nevykdymo, tenka pačiai pareiškėjai, kuri turi teisę savo interesus ginti civilinio proceso tvarka.

Ministerija taip pat atkreipė dėmesį, kad pareiškėja Agentūrai buvo pateikusi tikrovės neatitinkančią informaciją apie neatitikimų pašalinimą ir projekto būklę, todėl negalima remtis tokiais duomenimis siekiant teisinių padarinių. Ministerijos nuomone, Agentūra viso administravimo proceso metu vertino individualias bylos aplinkybes, ką patvirtina keli paramos sutarties pakeitimai ir pareiškėjai suteiktos papildomos galimybės pašalinti nustatytus trūkumus.

Pasisakydama dėl sankcijos proporcingumo, Ministerija nurodė, kad Sankcijų metodikoje yra nustatyta sankcijų sistema, leidžianti vertinti pažeidimų reikšmingumą, mastą ir trukmę. Ministerijos vertinimu, Agentūra išsamiai analizavo pareiškėjos prisiimtus įsipareigojimus, projekto rezultatus ir faktines aplinkybes bei sankciją taikė vadovaudamasi galiojančių teisės aktų nuostatomis. Todėl vien tai, kad buvo taikyta 100 proc. paramos susigrąžinimo sankcija, savaime nepatvirtina jos neproporcingumo.

Apibendrindama Ministerija padarė išvadą, kad Agentūros sprendimas ir ŽŪM sprendimas yra pakankamai motyvuoti, pagrįsti faktinėmis aplinkybėmis bei teisės aktų nuostatomis, atitinka Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintus įstatymo viršenybės, išsamumo, lygiateisiškumo ir objektyvumo principus, o pareiškėja nepateikė įrodymų, sudarančių pagrindą abejoti šių sprendimų

teisėtumu ar pagrįstumu. Todėl Ministerija nenustatė pagrindo Agentūros sprendimą panaikinti ar pakeisti.

Pareiškėja nesutinka su Sprendimu ir teigia, kad Ministerija nepakankamai ištyrė faktines aplinkybes, netinkamai įvertino MB „Y“ netinkamo sutartinių įsipareigojimų vykdymo ir bankroto reikšmę projekto įgyvendinimui, nepagrįstai nepripažino išimtinių aplinkybių pagal Sankcijų metodikos 10.8 papunktį bei neįvertino galimybės taikyti švelnesnę sankciją. Pareiškėjos nuomone, Sprendimas yra nepakankamai motyvuotas, neproporcingas ir priimtas netinkamai ištyrus visas reikšmingas aplinkybes, todėl nepagrįstai palieka galioti Agentūros sprendimą dėl 100 proc. paramos susigrąžinimo sankcijos, 35 034,63 Eur paramos grąžinimo ir paramos sutarties nutraukimo.

Ministerija laikosi pozicijos, kad pareiškėja neįvykdė projekto tikslų, neįrodė išimtinių aplinkybių buvimo, o Sprendimas priimtas laikantis teisės aktų reikalavimų, tinkamai įvertinus faktines aplinkybes ir pagrįstai paliekant galioti Agentūros taikytą sankciją.

Ginčo santykius reglamentuoja Administravimo taisyklės, VP administravimo taisyklės, Sankcijų metodika.

VP administravimo taisyklių 179 punkte nustatyta, kad „jeigu vietos projekto patikros metu nustatoma pažeidimų, Agentūra priima sprendimą, vadovaudamasi Sankcijų už teisės aktų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl Sankcijų už teisės aktų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikos patvirtinimo“ (toliau - Sankcijų metodika) <...>“.

Pagal Administravimo taisyklių 192 punktą, jeigu Agentūra nustato reikalavimų nesilaikymo faktus, kuriuos galima ištaisyti, juos užfiksuoja, paramos mokėjimas gali būti sustabdomas. Paramos gavėjui yra nustatomas reikalavimų nesilaikymo faktų ištaisymo terminas, kuris negali būti ilgesnis negu 3 mėnesiai. Šis terminas negali būti vėlesnis kaip 2025 m. rugsėjo 30 d., išskyrus tęstinę priemonę „Gamintojų grupių ir organizacijų įsisteigimas“. Paramos mokėjimas gali būti atnaujinamas tik po to, kai paramos gavėjas Mokėjimo agentūrai pateikia dokumentus, kurie įrodo, kad nustatyti reikalavimų nesilaikymo faktai buvo ištaisyti. Neįrodžius, kad nustatyti reikalavimų nesilaikymo faktai ištaisyti, Agentūra priima sprendimą dėl pažeidimo tyrimo ir sankcijų skyrimo.

Administravimo taisyklių 123 punkte įtvirtinta, jog Agentūra tikrina mokėjimo prašyme nurodytų išlaidų tinkamumą finansuoti, atlieka administracinius patikrinimus ir nustato tinkamų finansuoti išlaidų sumą. Tinkamų finansuoti išlaidų suma ir paramos intensyvumas pagal atskiras investicijas negali viršyti paramos paraiškos vertinimo metu nustatyto didžiausios tinkamų finansuoti išlaidų sumos ir paramos intensyvumo pagal atskiras investicijas. Jeigu paramos gavėjo pateiktame mokėjimo prašyme trūksta duomenų, reikalingų įvertinti padarytų išlaidų tinkamumą, Agentūra paprašo pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) atlieka patikrą vietoje. Gali būti prašoma pateikti tik tuos dokumentus ir informaciją, kuri yra būtina išlaidų tinkamumui įvertinti ir kurių nėra valstybės registruose ar kitose valstybės informacinėse sistemose. Mokėjimo agentūra prašymą pareiškėjui pateikti papildomus dokumentus paskelbia Administravimo taisyklių 39 punkte nurodytu būdu. Prašyme pateikti papildomus dokumentus ir (arba) informaciją turi būti nurodytas 3–5 darbo dienų terminas, priklausomai nuo prašomos pateikti informacijos apimtys. Prašyme pateikti papildomus dokumentus ir (arba) informaciją nurodytas terminas gali būti pratęstas vieną kartą, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų terminui, jeigu pareiškėjas dėl prašomų dokumentų ir (arba) informacijos turi kreiptis į trečiuosius asmenis. Jeigu paramos gavėjas nepateikia reikiamų dokumentų ar nepatikslina duomenų, mokėjimo prašymas yra vertinamas pagal turimus duomenis. Jei per nustatytą terminą paramos gavėjas nepateikia prašomos informacijos dėl išlaidų tinkamumo arba jo pateikta informacija ir (arba) Mokėjimo agentūros atliktos patikros vietoje išvados nepagrindžia išlaidų tinkamumo, tokios išlaidos laikomos netinkamomis finansuoti.

Administravimo taisyklių 188 punkte nustatyta, kad netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiame) projektą paramos gavėjui, pareiškėjui, jų partneriui (-iams) (kai partneriai galimi pagal Priemonės įgyvendinimo taisykles) gali būti taikomos ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytos sankcijos. Pagal Programos priemonės gali būti taikomos tokios sankcijos: paramos dydžio sumažinimas, paramos neskylimas, reikalavimas grąžinti visą ar dalį išmokėtos

paramos, kitos poveikio priemonės dėl su gauta arba prašoma parama susijusių įsipareigojimų nevykdymo ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymo. Šių taisyklių 189 punkte nurodyta, kad detali sankcijų apskaičiavimo ir taikymo tvarka nustatoma, vadovaujantis Sankcijų taikymo metodika ir atskirų Priemonių įgyvendinimo taisyklėmis

Administravimo taisyklių 243 punkte nustatyta, kad pažeidimą Agentūra gali nustatyti tada, kai pareiškėjas arba paramos gavėjas pažeidžia Programos paramos gavimo ir naudojimo sąlygas:<...>; 243.2. nesilaiko su skirta parama susijusių įsipareigojimų, nepasiekia priežiūros rodiklių, nepasiekia arba neišlaiko atitikties atrankos kriterijams ir (arba) tinkamumo sąlygoms; 243.3. vykdydamas projektą, pažeidė Lietuvos Respublikos ir (arba) ES teisės aktų reikalavimus, kiek jie yra susiję su projekto įgyvendinimu; 243.4. nustojo vykdyti projektą, pažeisdamas paramos skyrimo ir naudojimo sąlygas nukrypo nuo patvirtinto projekto biudžeto, negali pasiekti nustatytų projekto uždavinių, tikslų ir apie tai neinformavo Agentūros; 243.12. pažeidžia kitas paramos skyrimo ir naudojimo sąlygas.

Pagal Sankcijų metodikos 9 punktą tais atvejais, kai pažeidimas yra padarytas dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) arba išimtinių aplinkybių, sankcijos netaikomos. Tačiau išnykus nenugalimos jėgos arba išimtinėms aplinkybėms, pareiškėjai, paramos gavėjai ir partneriai privalo laikytis prisiimtų įsipareigojimų ir (arba) teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Pareiškėjas, paramos gavėjas ar partneris privalo raštu, išskyrus atvejus, kai yra paskelbta nepaprastoji padėtis, ekstremalioji situacija ar karantinas, informuoti Agentūrą apie nenugalimos jėgos (*force majeure*) arba išimtinių aplinkybių atsiradimą ir išnykimą per 15 darbo dienų nuo tada, kai apie jas sužinojo. Šios metodikos 10 punkte nustatyta, kad išimtinėmis aplinkybėmis laikomos toliau išvardytos aplinkybės, jei pareiškėjas, paramos gavėjas ar partneris įrodo, jog dėl jų buvimo negalėjo laikytis prisiimtų įsipareigojimų ir (arba) teisės aktuose nustatytų reikalavimų: „<...> 10.8. tiekėjų ir (arba) rangovų bankrotas, tiekėjų ir (arba) rangovų sutartinių įsipareigojimų nevykdymas, kai pateikiami įrodymai, kad pasirenkant tiekėjus ir (arba) rangovus jie buvo patikimi kontrahentai; 10.13. kitos aplinkybės (nepriklausiusios nuo pareiškėjo, paramos gavėjo ar partnerio valios), turėjusios didelį poveikį įsipareigojimų vykdymui (apie šiame papunktyje nurodytų aplinkybių taikymą Agentūra iki kiekvieno mėnesio 10 d. teikia informaciją Žemės ūkio ministerijai); 10.3 ir 10.13 papunkčiuose minimas didelis poveikis įsipareigojimų vykdymui suprantamas kaip poveikis, dėl kurio tinkamas įsipareigojimų vykdymas tapo neįmanomas. Ar išimtinės aplinkybės turėjo didelį poveikį įsipareigojimų vykdymui vertina Agentūra, vertindama dokumentus, nurodytus 11 punkte.

Sankcijų metodikos 11 punkte nustatyta, jog išimtinių aplinkybių buvimas turi būti pagrindžiamas medicininėmis pažymomis, finansiniais dokumentais, veterinarinėmis pažymomis, kitomis kompetentingų institucijų išduotomis pažymomis ar kitais lygiaverčiais dokumentais. Jei už padarytą pažeidimą gali būti skiriama didesnė kaip 50 tūkst. Eur sankcija ir paramos gavėjas ES ir (arba) Lietuvos teisės aktų nuostatų nesilaikymą grindžia išimtinėmis aplinkybėmis, Agentūra, priimdama sprendimą netaikyti sankcijų, turi gauti rašytinį Žemės ūkio ministerijos pritarimą, t. y. Agentūra per 10 darbo dienų nuo pažeidimo nustatymo Žemės ūkio ministerijai turi pateikti visą su pažeidimu susijusią medžiagą ir Agentūros siūlomą sprendimą dėl sankcijų netaikymo, pagrįstą objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis. Žemės ūkio ministerija, įvertinusi Agentūros pateiktą informaciją, priima argumentuotą sprendimą (sprendimas Agentūrai pateikiamas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jo priėmimo).

Sankcijų metodikos 4 punkte nustatyta, jog pareiškėjui, paramos gavėjui ir partneriui už padarytus pažeidimus gali būti taikomos tokios sankcijos: paramos dydžio sumažinimas, paramos neskirimas, reikalavimas grąžinti visą ar dalį išmokėtos paramos (išmokėta parama, įskaitant avansą), kitos poveikio priemonės. Tuo atveju, kai taikoma 100 proc. paramos sumažinimo ir (arba) paramos sumos susigrąžinimo sankcija, paramos sutartis nutraukiama. Už pažeidimus, nurodytus Reglamento (ES) Nr. 640/2014 35 straipsnio 5 ir 6 dalyse, neskiriama parama pagal tą priemonę arba už atitinkamo tipo veiksmus ištisus kalendorinius metus, kuriais nustatyta, kad nesilaikoma reikalavimų, ir kitus kalendorinius metus. Šios metodikos 5 punkte nustatyta, kad sankcijų dydžiai yra nustatyti šios metodikos prieduose. Tais atvejais, kai Sankcijos metodikos prieduose yra

nustatytos sankcijos ribos nuo mažiausios iki didžiausios, sankcija skiriama atsižvelgiant į pažeidimo reikšmingumą, mastą, trukmę ir pasikartojimą.

Iš nurodytų teisės aktų nuostatų seka, kad paramos gavėjas (šioje byloje – pareiškėja) privalo laikytis visų Administravimo taisyklėse ir VP administravimo taisyklėse numatytų įsipareigojimų, prisiimtų teikiant atitinkamą paraišką paramai gauti. Tai yra, paraišką turi įgyvendinti taip, kaip buvo numatyta paraiškoje ir/ar verslo plane, o nesilaikant prisiimtų įsipareigojimų, taikomos atitinkamos sankcijos, kurios gali būti neskiriamos tik tuo atveju, jeigu paramos gavėjai (pareiškėjai) įrodo nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinės aplinkybės. Nurodytos Administravimo taisyklių ir Sankcijų metodikos nuostatos reiškia, kad paramos gavėjas, norėdamas nukrypti nuo projekto įgyvendinimo terminų, privalo ne tik raštu informuoti Agentūrą apie visas su projekto įgyvendinimu susijusias aplinkybes, bet ir gauti Agentūros atitinkamą sprendimą šiuo klausimu. Taigi Bendrija, žinodama (ar matydama), jog dėl rangovo veiksmų negalės tinkamai ir laiku įvykdyti Sutartimi prisiimtus įsipareigojimus (neužbaigs naujo pastato statybos laiku bei nepateiks dokumentų, susijusių su pastato statybos užbaigimu) galėjo/turėjo teisę kreiptis į Agentūrą prašydama pratęsti Sutartimi prisiimtų įsipareigojimų įgyvendinimo terminą, tačiau to nepadarė, o teikė Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą.

Pareiškėjos skundžiamas Sprendimas iš esmės yra pagrįstas tuo, jog pareiškėja iki paramos Sutartyje numatyto termino nepasiekė projekto tikslų ir Sutartimi prisiimtų įsipareigojimų, pareiškėja tinkamai neinformavo apie sutartinių įsipareigojimų nevykdymo priežastis bei neįrodė, jog prisiimtų prievolių neįvykdymą lėmė išimtinės aplinkybės. Dėl nurodytų aplinkybių Bendrijai nuspėsta nemokėti išmokos dalies bei susigrąžinti jau išmokėtą paramos dalį.

Byloje nėra ginčo, kad pareiškėja paramos Sutartyje ir jos pakeitimuose nustatyto termino neįgyvendino projekto visa apimtimi, nepateikė statybos užbaigimą bei projekto rezultato pasiekimą patvirtinančių dokumentų, neįregistravo pastato Nekilnojamojo turto registre ir nepateikė kitų privalomų dokumentų. Agentūros atliktų patikrų metu taip pat buvo nustatyta, kad projekto objektas nebuvo visiškai užbaigtas, o galutinis projekto rezultatas, kuriam buvo skirta parama, nebuvo pasiektas. Pareiškėja nurodytų aplinkybių neginčija, tačiau nesutinka su NMA anksčiau priimtuose sprendimuose bei skundžiamame Sprendime išsakyta pozicija bei vertinimu dėl šių aplinkybių: 1) neįvertintas faktinis projekto įgyvendinimas, esmine aplinkybe laiko tai, jog ŽŪM ir Agentūra 2025 m. spalio 16 d. vietos patikros metu tinkamai neįvertino fakto, kad visos pagal Sutartį numatytos statybinės medžiagos buvo faktiškai sumontuotos; 2) dėl paskirtos sankcijos teisėtumo ir proporcingumo bei Agentūros pareigos individualiai įvertinti pareiškėjo situaciją, atsižvelgiant į rangovo veiksmus; 3) dėl išimtinių aplinkybių.

Iš į bylą pateiktos Sutarties nustatyta, jog pareiškėja projektą įsipareigojo įgyvendinti iki 2025 m. gegužės 31 d., vėliau terminas buvo pratęstas iki 2025 m. liepos 31 d. Pareiškėja į bylą pateikė tarp Bendrijos ir MB „Y“ 2024 m. vasario 26 d. sudarytą projektavimo paslaugų sutartį (toliau – Projektinių paslaugų sutartis), minėtą Teismo įsakymą, iš kurio matyti, kad teismas iš MB „Y“ pareiškėjos naudai priteisė 3 500 Eur skolą ir bylinėjimosi išlaidas. Taip pat pateikė MB „Y“ 2024 m. rugpjūčio 7 d. pranešimą apie Projektavimo sutarties su pareiškėja nutraukimą (toliau – Pranešimas apie sutarties nutraukimą), kuriuo pareiškėjai buvo pranešta, jog MB „Y“ nutraukia Projektavimo paslaugų sutartį. Iš pareiškėjos pateikto 2025 m. vasario 6 d. kreditorinio reikalavimo „Dėl įtraukimo į kreditorinių reikalavimų sąrašą patvirtinimo MB „Y“ (toliau – Kreditorinis reikalavimas) matyti, jog Klaipėdos apygardos teismo nutartimi civilinėje byloje Nr. eB2-331-889/2025 MB „Y“ buvo iškelta bankroto byla, kreditoriniai reikalavimai buvo tikslinami 2025 m. birželio 3 d. Iš pareiškėjo pateikto 2024 m. rugpjūčio 7 d. MB „Y“ adresuoto el. laiško matyti, jog minėta bendrovė netinkamai vykdė Projektavimo paslaugų sutartį.

Pažymėtina, kad pareiškėja išimtinių aplinkybių buvimą grindžia MB „Y“ netinkamu sutartinių įsipareigojimų vykdymu ir šios bendrijos bankrotu. Tačiau vien tokių aplinkybių egzistavimo nepakanka. Pagal Sankcijų metodikos nuostatas paramos gavėjas privalo ne tik įrodyti išimtinių aplinkybių buvimą, bet ir apie jas informuoti Agentūrą teisės aktų nustatyta tvarka bei terminais.

Komisija atkreipia dėmesį į LVAT praktiką, kurioje teismas yra pažymėjęs, kad protingumo principas reikalauja, kad asmuo elgtųsi apdairiai, atidžiai, rūpestingai, teisingai ir sąžiningai. Asmens veiksmai konkrečioje situacijoje vertinami pagal apdairaus, rūpestingo, atidaus asmens elgesio adekvačioje situacijoje standartą. Tokia nuostata įpareigoja ne tik kitus asmenis veikti pagal įstatymus ar sutartis, bet ir patį suinteresuotą asmenį įpareigoja veikti racionaliai, operatyviai, siekiant išvengti kliūčių, užkertančių kelią pasiekti tikslą (LVAT 2016 m. vasario 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-240-858/2016, 2010 m. rugsėjo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-858-1093/2010).

Iš bylos medžiagos matyti, kad pareiškėja minėtas aplinkybes kaip pagrindą netaikyti sankcijų įvardijo tik jau vykstant ginčui dėl Agentūros priimto sprendimo. Byloje nėra duomenų, kad iki Agentūros sprendimo priėmimo pareiškėja būtų teisės aktų nustatyta tvarka kreipusis į Agentūrą dėl išimtinių aplinkybių pripažinimo ir pateikusi visus jų egzistavimą pagrindžiančius įrodymus, šios aplinkybės pareiškėja neginčija.

Pareiškėja projekto neįgyvendinimą ir Sutarties netinkamą vykdymą iš esmės sieja su MB „Y“ netinkamu sutartinių įsipareigojimų vykdymu ir vėlesniu šios minėtos bendrijos bankrotu. Tačiau Komisija pažymi, kad kontrahento nemokumas, bankrotas ar netinkamas sutarties vykdymas savaime nėra laikytinas nei nenugalimos jėgos aplinkybe, nei besąlygišku pagrindu pripažinti išimtinės aplinkybės paramos administravimo santykiuose. Tokių aplinkybių egzistavimą turi įrodyti pats paramos gavėjas, pateikdamas duomenis, leidžiančius konstatuoti, kad kliūtys buvo objektyviai neišvengiamos, nepriklausančios nuo jo valios ir kad jis veikė maksimaliai rūpestingai bei apdairiai.

Nagrinėjamu atveju pareiškėja pateikė duomenis apie ginčą su rangovu ir vykstantį bankroto procesą, tačiau iš bylos medžiagos nenustatyta, kad būtų pateikta pakankamai objektyvių duomenų, leidžiančių spręsti, jog rangovas jo pasirinkimo metu buvo patikimas subjektas, o projekto neįgyvendinimo rizika negalėjo būti numatyta ar valdoma. Taip pat byloje nėra duomenų, kad pareiškėja apie aplinkybes, kurias laiko išimtinėmis, būtų informavusi Agentūrą Sankcijų metodikoje nustatyta tvarka iš karto joms atsiradus. Atsižvelgiant į aukščiau nurodytus pareiškėjo į bylą pateiktus dokumentus (Teismo įsakymas, Pranešimas apie kreditorinį reikalavimą ir Pranešimas apie sutarties nutraukimą, 2024 m. rugpjūčio 7 d. el. laiškas), darytina išvada, jog pareiškėjui jau nuo 2024 metų buvo žinoma, jog Sutartimi prisiimtų įsipareigojimų vykdymas gali būti apsunkintas ar tapti neįmanomu dėl MB „Y“ veiksmų, tačiau pareiškėja apie kilusius sunkumus aukščiau nurodyto reglamentavimo nustatyta tvarka Agentūros neinformavo. Šių aplinkybių pareiškėja skunde neginčija.

Taigi, atsakovas, priimdamas Sprendimą, galėjo vertinti tik tuos duomenis ir dokumentus, kurie buvo jam pateikti Agentūros sprendimo ir skundžiamo Sprendimo priėmimo metu. Vėlesnis papildomų argumentų ar įrodymų pateikimas savaime nepaneigia Agentūros sprendimo, kuriuo paskirta sankcija ir skundžiamo Sprendimo teisėtumo, jeigu jo priėmimo metu nebuvo pateikta pakankamai duomenų išimtinių aplinkybių egzistavimui konstatuoti.

Komisijos vertinimu, pareiškėja iš esmės siekia retrospektyviai pripažinti išimtinės aplinkybės aplinkybėmis, kurios nebuvo tinkamai deklaruotos ir pagrįstos iki Sprendimo priėmimo. Toks aiškinimas neatitiktų teisinio tikrumo ir paramos administravimo procedūrų principų, nes paneigtų paramos gavėjui nustatytą pareigą aktyviai bendradarbiauti su Agentūra ir nedelsiant informuoti apie kliūtis, galinčias turėti įtakos projekto įgyvendinimui.

Dėl pareiškėjos skundo argumentų ir sankcijos proporcingumo Komisija pažymi, kad sankcijos proporcingumas turi būti vertinamas atsižvelgiant į nustatyto pažeidimo pobūdį, mastą ir jo įtaką paramos tikslų pasiekimui. Nagrinėjamu atveju nustatyta ne atskirų formalių reikalavimų nesilaikymo aplinkybė, bet esminis paramos Sutartimi prisiimtų įsipareigojimų neįvykdymas, nes projekto objektas nebuvo baigtas, nebuvo pateikti privalomi projekto užbaigimo dokumentai, o pagrindinis projekto tikslas nebuvo pasiektas per nustatytą laikotarpį. Nurodytų aplinkybių pareiškėja neginčija. Be to, Agentūra, atlikusi patikrą vietoje, 2025 m. rugsėjo 16 d. raštu Nr. BRK-15588 „Dėl patikros metu nustatytų neatitikimų ištaisymo“ iki 2025 m. rugsėjo 30 d. ir 2025 m. spalio 3 d. raštu Nr. BRK-16641 „Dėl patikros metu nustatytų neatitikimų ištaisymo“ iki 2025 m. spalio 10 d. pareiškėjui pratęsė terminą nustatytiems neatitikimams ištaisyti. Dėl visų nurodytų aplinkybių

Komisija neturi pagrindo konstatuoti, kad vien dėl to, jog pareiškėja atliko dalį darbų ar patyrė išlaidų, NMA ir ŽŪM privalėjo taikyti švelnesnę sankciją.

Pareiškėjos nurodomos aplinkybės apie bendradarbiavimą su Agentūra, papildomų paaiškinimų teikimą, kreipimąsi į teismą dėl rangovo veiksmų bei pastangas pašalinti projekto įgyvendinimo kliūtis vertintinos kaip jos aktyvumo įrodymas, tačiau savaime nepaneigia nustatyto fakto, kad projekto rezultatai nebuvo pasiekti, o paramos Sutarties sąlygos nustatytais terminais nebuvo įvykdytos.

Dėl pareiškėjos reikalavimo įpareigoti Agentūrą pratęsti terminus statybos registravimo dokumentų pateikimui, atsižvelgiant į faktines aplinkybes, atliktus darbus ir paramos tikslų pasiekimą. Komisija atkreipia dėmesį, jog pagal minėtas Administravimo taisyklių 192 punkto nuostatas Agentūrai yra suteikta kompetencija vertinti ir nustatyti paramos gavėjų priimtų įsipareigojimų nesilaikymo faktus bei nustatyti atitinkamus terminus pažeidimams pašalinti, Komisijai nesuteikti įgaliojimai perimti tik Agentūrai priskirtų funkcijų vykdymą. Dėl nurodytų aplinkybių pareiškėjos reikalavimas atmestinas.

Komisija pažymi, kad aplinkybė, jog Sprendimo teisiniai ir/ar faktiniai motyvai netenkina pareiškėjos, nepatvirtina, kad atsakovo Sprendimas nepagrįstas ar neteisėtas. Komisijos vertinimu, skundžiamas Sprendimas atitinka VAI 10 straipsnio 5 dalies reikalavimus, nes yra pagrįstas objektyviais duomenimis, konkrečiomis teisės aktų nuostatomis, motyvų išdėstymas pakankamas ir aiškus, nurodytos reikšmingos faktinės aplinkybės.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos mažosios bendrijos „X“ skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys gali skusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Danutė Kulikauskienė

Komisijos narės

Vaida Jokubauskaitė

Svetlana Sinkevičienė